

ÇOCUK ODAKLI YEREL POLİTİKALAR VE PARKA HAPSEDİLEN ÇOCUKLUK¹

Ercan OKTAY

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Şerife PEKKÜÇÜKŞEN

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Makale Geliş Tarihi:27.11.2017 Makale Kabul Tarihi: 25.12.2017

Özet

Bir kentin yeniden planlanması, düzenlenmesi, tüm paydaşlar için yaşanabilir hale getirilmesi bir zorunluluktur. Nüfus artışı ve göçler nedeniyle artan nüfusu barındırmanın ötesinde yaşanabilir yeni bir mekân tasarımı yapmayı amaçlayan kentsel politikalar, kentli bir yaşam oluşturmak için yeni hedefler ve stratejiler ortaya koymaktadır. Bu biçimlendirme süreci, kente ait olmak ve kentin içerisinde var olabilmek adına her bir paydaşa farklı alanlar oluşturmaktadır. Ülke nüfusunun yaklaşık %30'unu oluşturan çocukların beklentilerinin, haklarının, varlıklarının yaşamlarını sürdürmek durumunda oldukları mekana yansması da kentsel politikalar vasıtasıyla mümkündür. Çocuklar, erişkinlerden farklı fizyolojik ve psikolojik gereksinimlere sahip olan, eğitim, sağlık, yaşama, barınma gibi doğuştan sahip oldukları hakların güvenceye alınmasının yanında psikolojik gelişmelerinin de bilimsel yöntemlerle ele alınması gerekliliği olan bir gruptur.

Çalışma, Türkiye özelinde, çocuk hakları sözleşmesi ve çocuk dostu kent olgusundan yola çıkarak çocukların kentteki varlıklarının yerel politika belirleyiciler tarafından ne kadar görünür kılındığını tartışmayı ve öneriler getirmeyi amaçlamaktadır. Kentsel mekan tasarlanırken çocuğun ihmal edilmediğini göstermek adına hemen her sokağa yerleştirilen çocuk parklarının çocuk dostu bir yerel yönetim için yeterli kriteri sağladığı düşüncesinin bir yanlığı olması çalışmanın çıkış noktasıdır. Bu yönüyle çocukların fizyolojik, psikolojik ve zihinsel gelişimleri doğrultusunda çocuk haklarının yerel politikalara nasıl yansdığı araştırılacaktır. Dolayısıyla çalışma çocukla ilgili yerel kentsel politikalar ile sınırlıdır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Yerel Kentsel Politika, Çocuk Dostu Kent

CHILDREN BASED LOCAL POLICIES AND CHILDHOOD STUCKED IN THE PARK

Abstract

It is compulsory to reconstruct, arrange and make liveable a city for all the shareholders. Besides including the population increase due to immigrations and population growth, urban policies that aim at designing a livable space put forward new targets and strategies to make an urban life. The shaping process creates different space for each shareholder to be able to exist in and belong to an urban area. Reflection of expectations, rights and existences of children who compose %30 of the country population into the place they have to live is possible through urban policies. Children are a group whose physiological and psychological needs are different from adults. In addition to guaranteeing their innate rights such as education, health, living and sheltering it is necessary to deal with their psychological developments in terms of scientific methods.

The study aims at discussing how visible children's existence in urban area is made by local policy determiners starting from the convention on the rights of children and the idea of child-friendly urban area point of view and bringing forward proposals. The originating point is the criteria the children parks that placed into almost every street to show that the children aren't neglected by the local administrations whose policies are based on the child-friendly idea is just an illusion. It will be researched that the rights of children and how they reflect to the local policies in accordance with the children's physiological, cognitive and psychological developments. Therefore, the study is limited to the local urban policies.

Keywords: Child, Local Urban Policy, Child-Friendly City

¹ 18-19 Eylül 2017 tarihlerinde Kıbrıs'ta düzenlenen Uluslararası Kentsel Politikalar Konferansı'nda sözlü olarak sunulmuş ve yayımlanmamıştır.

Giriş

Nüfusun giderek arttığı kentlerin düzenli ve planlı bir şekilde büyümelerinin sağlanması, konut ihtiyacına cevap verebilirken, kentte yaşayanları fizyolojik ve psikolojik diğer ihtiyaçlarını da gözetebilen yaşanabilir kentlerin ortaya çıkması kentsel politikaların amacıdır. Zira ekonomik kalkınmayı ve sosyal gelişmeyi aynı anda sağlayabilen dengeli kentleşme süreci ancak bu şekilde sağlanabilir. Her geçen gün daha çok insanı yaşanabilir kriterlerle kente sığdırmak durumunda olan politika yapımcılar, kentsel politika yapım sürecinde kentin tüm paydaşlarını dikkate almak durumundadır. Ancak nüfusun önemli bir kısmını oluşturan çocukların politika tasarım sürecine dâhil edilmedikleri, çoğu zaman göz ardı edildikleri gözlenmektedir.

Bir çocuğun doğumundan itibaren yetişkinliğe kadar sağlıklı, donanımlı, yeteneklerini ve becerilerini toplum yararına kullanabilen bir birey olarak topluma kazandırılması sürecini içeren kapsamlı programı ortaya koyabilmek adına sorunların bilinmesi, tanımlanması ve önlenmesine yönelik yapılması gerekenlerin tümü çocuk politikası olarak adlandırılabilir (Etiler,2007:402). Çocuk politikası, çocuğu ilgilendiren tüm diğer politikalarla birlikte ele alınmalı ve bütüncül şekilde değerlendirilmelidir. Günümüz toplumunun bir parçası olarak da, geleceğin yurttaşları olarak da çocuklar, kendilerini dikkate alan ve yapım süreçlerinde izleri olan politikalarla mekân birey bağıni kurup, mekânların sürdürülebilir olmasını sağlayabileceklerdir (Alpan, 2015:204). Albayrak'a göre, "Doğduğumuz, büyüdüğümüz kent, hayata bakışımızı ve kimliğimizi de şekillendirici bir güce sahip. Tanıdığımız insanları, edindiğimiz kültürü ve mekana ilişkin ilk birikimlerimizi orada ediniyoruz. Yolumuz başka kentlere uğrasa hatta başka kentlere, ülkelere göç etsek bile hayatımızı çocukluğumuzdan getirdiğimiz izler üstünde inşa ediyoruz." (2015:61). Nitekim, çocuğun davranışlarının zeka ve kişilik özelliklerinden çok, içinde bulunduğu mekanlar tarafından belirlendiği de araştırmalarla kanıtlanmıştır (Barker, 1968; Bechtel, 1977; Wicker, 1979'dan aktaran Tandoğan, 2014:20).

Kendisini ilgilendiren kentsel politikalara çocukların katılımının sağlanması ise demokrasi ve insan hakları kültürünün toplumda yerleşmesine yönelik önemli bir adımdır. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, çocukların katılım hakkını düzenlemiş ve "çocukların ve gençlerin kendilerini ilgilendiren konularda, etkinliklerde ve süreçlerde etkin bir şekilde yer alma hakkına sahip olduğunu hükme bağlamıştır (Gündem: Çocuk, 2009:13).

Çocuklara yönelik yerel politikalardan bahsedildiğinde şehirlerin gerçek anlamda çocukların (da) olabilmesi için yerel yönetimlerin çocuğa bakışını ele almak gerekmektedir. Sağlık, eğitim, güvenlik gibi temel gereksinimlerin sağlanmasının yanında çocukların yeşil bir çevrede yaşamalarının sağlanması, kirliliğin olmadığı bir ortamın oluşturulması, kültürel-sosyal etkinliklerin düzenlenip çocukların katılımının sağlanması, serbestçe oyun oynayabilecekleri ortamların oluşturulması yerel

yönetimlerin ilk akla gelen görevleri olmalıdır. Bu çerçeveden bakıldığında uluslar arası mevzuatta “çocuk dostu kent” nitelemesiyle karşılaşılır.

Çocuk Dostu Kent Nedir?

Çocuk dostu bir kent, çocuk hakları sözleşmesinin tam olarak uygulanmasını taahhüt eden iyi bir yerel yönetim sistemidir (UNICEF). Dolayısıyla dayanak noktası BM Genel Asamblesi tarafından 1989 yılında kabul edilen Çocuk Hakları sözleşmesidir. Çocuk dostu kent, başta şehirler olmak üzere yerel yönetim yapılarının birer birey olarak çocukları ve çocuk haklarını dikkate alan yönetim sistemi kurmalarına rehberlik etmeyi (Koç vd., 2015:109), çocuk haklarının korunmasını ve onların sistem içinde görünür kılınmasını amaçlayan bir girişimdir (Topsümer vd., 2009:6). Bu çerçevede Çocuk dostu kent her bir çocuğun;

- Yaşadıkları kent hakkında verilen kararları etkileme,
- Varolmasını istedikleri kent hakkındaki görüşlerini ifade etme,
- Aile hayatına, toplumsal ve sosyal yaşama katılma,
- Sağlık, eğitim, barınma gibi temel hizmetlerden yararlanma,
- Temiz su içme ve düzgün sağlık koşullarından yararlanma,
- Sömürü, şiddet ve kötüye kullanıma karşı korunma,
- Kendi başlarına güvenle sokakta dolaşabilme,
- Arkadaşlarıyla buluşma ve oynama hakkını taahhüt etmektedir (Gökmen, 2013:822).

Yani mekanların çocukların ihtiyaçlarına yönelik olmasının yanında, planlama kullanım ve tasarım süreçleri düşünülerek kullanıcı profiline uygun mekanların tasarlanması (Ermiyagil, Gürçınar, 2015:15), bunu yaparken de çocuklar adına düşünmekten vazgeçerek politika yapım sürecine bizzat çocukların katılımlarının sağlanması çocuk dostu kent için ana çıkış noktasıdır.

Çocuklar için yaşanabilir çevreleri oluşturduğu, birçok konuda hem probleme hem de çözüme en yakın kurumlar olduğu ve sınırları içerisinde yaşayan çocuk nüfusunun göz ardı edilemezliği nedeniyle belediyeler (Özservet, 2015: 40), çocuk dostu kent girişiminin en önemli basamağıdır. Ancak çocuk dostu kent yalnızca yönetim tarafından gerçekleştirilemez. Çocuklar, aileleri ve çocukların yaşamını ilgilendiren tüm kişilerin, kurumların ve kuruluşların ortaklığı ile gerçekleşir (Gökmen, 2013:821).

Yerel Politikalarda Çocuk

Türkiye’de yerel yönetim kanunları çocuklar açısından değerlendirildiğinde, genel olarak ön plana çıkan ve görev olarak belirtilen -park, bahçe ya da yeşil alanların toplumun tüm kesimleri için ihtiyaç olduğu göz önünde bulundurularak-parklar ve bahçeler yapılması, yeşil alanların sağlanmasıdır.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun belediyenin görevleriyle ilgili 14. Maddesinin a bendinde (çocuklar için ibaresi geçmeden) belediyenin park ve yeşil alanlar yapacağı ya da yaptıracığı hükme bağlanmıştır. Aynı madde de nüfus şartını sağlayan belediyelerin çocuklar (ve kadınlar) için konukevleri açmak zorunda olduğu

hükmü de yer almaktadır. Belediyelerin isteğe bağlı görevlerinin yer aldığı aynı maddenin b bendinde ise sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemeleri verebileceği belirtilmektedir. Bunun dışında özellikle katılımın hayata geçirilebilmesi noktasında kanunun 76. maddesindeki kent konseyleri önemlidir. “Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır. Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasî partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.”

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu’nun 7. maddesinde ise büyükşehirin bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işletmek çocuklar için büyükşehirin çocuklarla ilişkilendirilebilecek görevlerinden birisi olarak değerlendirilebilir. Aynı maddenin v bendinde sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işletmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak görevi de büyükşehirin çocuklar için üstlendiği görevlerden birisidir. Benzer hüküm ilçe belediyeleri için de otopark, spor, dinlenme ve eğlence yerleri ile parkları yapmak; yaşlılar, özürülüler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik sosyal ve kültürel hizmetler sunmak; mesleki eğitim ve beceri kursları açmak; sağlık, eğitim, kültür tesis ve binalarının yapım, bakım ve onarımı ile kültür ve tabiat varlıkları ve tarihî dokuyu korumak; kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin geliştirilmesine ilişkin hizmetler yapmak şeklinde yer almıştır.

Benzer nitelikte hükümlere 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu’nda da rastlanır. 6. maddeye göre “il özel idaresi mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla; .....kültür, sanat, turizm, sosyal hizmet ve yardımlar, yoksullara mikro kredi verilmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları; ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin hizmetleri il sınırları içinde, ... ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında, yapmakla görevli ve yetkilidir.

Yerel yönetim kanunlarındaki bu hükümlere ek olarak Belediye Kanunu’nun 76. maddesine dayanarak “kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma,

Çocuk Odaklı Yerel Politikalar Ve Parka Hapsedilen Çocukluk

saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kent konseylerinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemek amacıyla 2006'da Kent Konseyleri Yönetmeliği yayımlanmıştır. Yönetmelikte kent konseylerinin görevlerinden birisinin çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak olduğu belirtilmektedir. Çocuk dostu şehirlerle ilgili atılan en önemli adım pek çok belediyede çocuk meclislerinin kurulması olsa da koşullar ve uygulamalar değerlendirildiğinde yerel politikalara ne derece yansdığı sorgulanabilir.

Doğrudan çocuk dostu şehirlerle ilgili en önemli adım, çocuk dostu şehirler projesidir. Proje, Türkiye'de 2014-2015 yıllarında 10 belediye ve UNICEF tarafından yürütülen, finansal desteğini İKEA Türkiye ve UNICEF Türkiye Milli Komitesi'nin üstlendiği bir proje olarak hayata geçirilmiştir. Proje, ulusal bazda İçişleri Bakanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği, Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Orta Doğu ve Batı Asya Bölgesel Teşkilatı, Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi ve UNICEF tarafından koordine edilmektedir. Proje kapsamında Türkiye'deki pilot iller, Tekirdağ, Bursa, Uşak, Antalya, Karaman, Konya, Kırşehir, Kayseri, Gaziantep, Sivas, Erzincan ve Trabzon olarak belirlenmiştir.

Oyun Ve Parka Hapsedilmiş Çocukluk

Oyun, psikolojik açıdan değerlendirildiğinde, çocuğun duygusal, sosyal ve zihinsel gelişimi için en önemli etmenlerden birisidir. (Piaget, 1962; Fein, 1981; Rubin, Fein ve Vanderberg, 1983'den aktaran Bağlı, 2004a: 95).

Kentsel mekânlarda gelişimine destek verecek her türlü etkinlik ve olanaklara ulaşmaya; oyun oynayabileceği, serbestçe ve güven içinde dolaşabileceği alanlara erişmek çocukların doğal hakkıdır (Etili, Yamaçlı, 2015: 229).

Çocuk Hakları Sözleşmesinin 31. Maddesi de bu hakkın kaynağı olarak çocuğun oyun hakkı ile ilgilidir. Madde "Taraflar devletler çocuğun dinlenme, boş zaman değerlendirme, oynama ve yaşına uygun eğlence (etkinliklerinde) bulunma ve kültürel ve sanatsal yaşama serbestçe katılma hakkını tanırlar. Taraflar Devletler, çocuğun kültürel ve sanatsal yaşama tam olarak katılma hakkını saygı duyarak tanırlar ve özendirirler ve çocuklar için, boş zamanı değerlendirmeye, dinlenmeye, sanata ve kültüre ilişkin (etkinlikler) konusunda uygun ve eşit fırsatların sağlanmasını teşvik ederler." diyerek, kentsel mekanların çocuklara uygun olarak yapılandırılması yükümlülüğünü taraflar devletlere vermektedir (www.unicef.org, 2017).

Fiziksel çevrenin oyun değerini dolayısıyla çocuklar açısından yaşanabilirliğini artırmak için şu kriterler önemlidir (Tandoğan, 2014:20):

- a. Yakın çevre ve trafik güvenliği
- b. Aynı arkadaş grubu
- c. Doğal öğelerin bulunması

d. Oyun araç ve gereçlerinin uygun ve yeterli donatımı.

Çocuk oyun alanları, çocukların ilgilerini, hayal güçlerini ve büyük kas motor becerilerinin gelişimini destekleyen, çocukların rahatça hareket etmelerine fırsat verecek şekilde düzenlenmiş alanlar olmalıdır. Bu alanlar çocukların motor becerilerini ve sosyal gelişimlerini sağlayacak biçimde teşvik edici olmalı, yaratıcı özelliklerini geliştirecek materyal ve araçları içermelidir (Gül, 2012:264).

Kentsel politikalar tasarlanırken oldukça geniş bir kitle olarak nüfusun 1/3ünü oluşturan çocuklar, görmezden gelinmektedir. Yerlerine karar verilmekte, çocuklara güvenli alan yaratma kaygısıyla üzerlerinde hep varolan kontrolün devamını sağlayacak uygulamalar ön plana çıkmakta; oyunu, eğlenceyi, yaratıcılığı çok eski zamanlarda kendi çocukluklarında bırakıp hayat telaşına düşen yetişkinlerden çocukları önceleyen politikalar bekleme hatasına düşülmektedir.

Postman'ın Rönesansın en büyük ve insani buluşu olarak nitelediği 'çocukluk' günümüz şartlarında ortadan kaybolmakta, çocuklarla yetişkinler arasındaki sınır kaybolmakta ve çocuklar yetişkin olmaya mahkum edilmektedir (Postman, 1995). Endüstrileşme ve kontrolsüz kentleşmenin sonuçlarından birisi çocuklar için şehirlerde yeterli ve güvenli oyun alanlarının olmamasıdır (Etli, Yamaçlı, 2015:229). Buna ailelerin haklı güvenlik kaygıları eklenince ortaya çocukluklarını gerektiği gibi yaşayamayan ya eve bilgisayar, TV başına ya da kocaman apartmanların arasına çocuklar da önemseniyo diye düşünülmesi için kondurolan Standart, yaratıcılıktan uzak, çoğunlukla doğal ortamdan yoksun, plastik oyun alanları mahkûm edilen çocuklar çıkmaktadır. Yaşanılan mekan büyüdükçe çocuklar daha az özgür oynamak zorunda kalmakta, dayatılan oyun anlayışına daha fazla maruz kalmaktadır. Çocuklar kentin içinde kentten yalıtılmaktadır.(Uysal, 2015:53) "Oyunu ticari bir kazanç fırsatı, bir baş belası ya da ciddi olmayan bir etkinlik olarak görme eğiliminde olan bir toplumda yaşıyoruz. Belki bunun sonucu olarak, oyun hükümetlerin ve yerel yönetimlerin planlarının dışında bırakılıyor (McArdle, 2001'den aktaran Onur, Güney, 2004:8).

Parklar birçok şehirde çocuklar için bir ihtiyaç olarak görülüp tasarlanmamaktadır, aksine parklar yetişkinlerin çocuklarını oyalayacakları bir mekân olarak görülmekte ve yetişkinler için tasarlanmaktadır. Nitekim çocuk bahçelerinin çocuklar için planlanmış tek "resmi" dış mekân olduğunu, bu açıdan, çocuk bahçelerinin oluşturma ve planlanma biçiminin, çocuğa ve etkinliklerine yönelik bakış açısını yansıttığını belirten Bağlı da, "çocuklar için" planladığı belirtilen bu mekânın "gerçekten" ne kadar "çocuklar için" olduğunun tartışılabileceğini belirtmektedir (2004b:29). Aynı anlayışın alışveriş merkezlerine de taşınması, parkların çocukların ihtiyaçlarından çok, yetişkinlerin istekleri doğrultusunda yapılandırıldığını kanıtlar niteliktedir. Çünkü orada çocuğun oyun ihtiyacını karşılamak değil, aileler alışveriş yaparken çocuklarını güvenle bırakabilecekleri bir alan oluşturmak fikri ön plandadır.

"Yaşam mekanlarımız çok geniş ve ferahtı...Şehirde hiç park yoktu ama evlerin çoğu bahçeliydi. Çocuklar için birkaç yüz metrekairelik güvenli bir oyun

alanı demekti bu. Yaz aylarında ise bu özgür alan bağ ve bahçelere taşınıldığında birkaç dönüme çıkardı. Mevsimlerin değişimini rahatlıkla izleyip fark edebilirsiniz. Sebzeleri yapraklarından, ağaçları kabuklarından tanırdınız...Çiçeklerin açış sırasını bilir, her birini kokularından ayırt edebilirsiniz....Ağaçları, kuşları tanımak için hayvanat bahçelerine, botanik parklarına gitmeye ihtiyacımız yoktu bizim." (Dutoğlu, 2015:27-28).

Çocukluk hatıralarını anlatan pek çok insanın da benzer şekilde değindiği gibi aslında buradaki ana nokta sokakların çocuklara ait hale getirilmesidir. Kent politikaları tasarlanırken eski sokak kültürünün mümkün olduğunca yaşatılmasına yönelik politikalara yönelinmesi, çocukların kent yaşamından yalıtılması durumunu tersine çevirecektir. Çocuklara ait sokaklar, yaşayan sokaklar demektir. Bugünün dayatılan, parka sıkıştırılmaya çalışılan oyun anlayışı sokakları oyun alanı olmaktan çıkartmış, adeta nefessiz bırakmıştır. Bu anlayış sadece sokakları değil aynı zamanda çocukları da yalnızlaştırmıştır. Bu noktada sokakları çocuklara ait hale getirecek kentsel politikaların başka bir çok politikayla bağlantısı ve o politikalarca desteklenmesi gerektiği açıktır. Eğitim politikası, sağlık politikası, güvenlik politikası ile birlikte yürütülmesi gereken bir değişim söz konusudur ve asıl olarak sokakların güvenliği sağlanmadıkça çocukların ev ve park arasındaki sıkışmışlığını çözüme kavuşturmak zor görünmektedir. Dahası özellikle trafik güvenliğinin sağlanması noktasında ciddi bir anlayış değişikliğinin gerektiği açıktır.

Şehirlerin sokaklarının çocuklara ait olmasını talep ediyor olmak, kaldırımların bile çocuklara ait olamadığı kentler için ütopyk görünmektedir. Arabaları güvenli park etmenin yaya güvenliğinden önce geliyor olması, yerel yönetim anlayışında çocukların nerede olduklarını (ya da pek bir yerde olmadıklarını) ortaya koyan çok önemli bir göstergedir.

Sonuç

Çocuk dostu kent, çocukları düşünmek ve onlara yönelik hizmetler sunmanın çok daha ötesinde politika yapım sürecine çocukları da dahil eden bir sistem olarak, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesini temel alan bir anlayıştır. Çocuk Dostu Şehirler, çocuklara ama öncelikle büyüklerle tüm yaşam alanlarının, çocukların buldukları her yerin büyükler için olduğu kadar, çocuklar için de olduğu farkındalığını sağlamaya çalışmaktadır.

Çalışma Çocuk dostu kent olgusunun oyunla ilgili kısmına odaklanarak iki temel noktaya vurgu yapmaktadır. Çocuklar için şehrin pek çok noktasına yerleştirilen çocuk parkları, çocukları özgürleştiren alanlar olmak bir tarafa, sıkışmışlığı ortaya çıkarmakta, standart yaratıcılıktan uzak yapısıyla çocuklara hizmet etmekten çok uzakta görünmektedir. Kentsel politikalar tasarlanırken çocukların daha verimli, keyifli vakit geçirebilmelerini sağlayacak geniş, doğal ortamlarla desteklenmiş, yaratıcılığı teşvik eder tarzda şekillendirilmiş oyun alanları oluşturulması için çaba sarfedilmelidir. Kentsel politikalara yansımaları gereken ikinci nokta, sokakların tekrar çocuklarla dolabilmesini sağlamaktır. Çocuk olmak artık, çocukların birbirleriyle oynamak yerine, satın alınan "bir şey"le oynamaları ve

sürekli tüketmeleri ile tanımlanır olmuştur. Başka politikalarla desteklenerek sokakların çocuklara ait hale getirilmesi, sokakların tekrar nefes alır hale getirilmesi, çocuk dostu kent yolunda atılacak önemli adımlardan birisidir. Bunu sağlamaya yönelik bir politika sadece çocuk politikası olarak kalmayacak, bağlantılı pek çok politikayı da şekillendirecektir. Böyle bir politika, tablet/oyun bağımlısı çocuklar, hareketsizliğe bağlı obezite gibi sorunlar düşünüldüğünde sağlık politikasının; çocuklara sosyalleşmeyi, günlük hayat pratiklerini öğreteceği için eğitim politikasının; çocukları dışarıda oynayan insanların sokağı kontrol ve gözlemleri düşünüldüğünde güvenlik politikasının; geleneksel çocuk oyunlarının kuşaktan kuşağa taşınması boyutuyla kültür politikasının da bir parçası olacaktır.

Kaynakça

- Alpan, A. (2015). "Mekan Sahipliği İçin Mekanı Çocuklarla Birlikte Üretmek: Eskişehir Odunpazarı İçin Bir Model Önerisi", *İdealkent*, S.17, 202-251.
- Bağlı, M. T. (2004a). (ed.). "Televizyon İlintili Çocuk Oyunları Üzerine Bir Araştırma", *Türkiye'de Çocuk Oyun Alanları: Araştırmalar*, Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları no: 12, Ankara.
- Bağlı, M. T. (2004b). (ed.). "Çocuk Bahçelerindeki Oyun Araçlarında Sosyal Etkileşim", *Türkiye'de Çocuk Oyun Alanları: Araştırmalar*, Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları no: 12, Ankara.
- Dutoğlu, Y. (2015).(ed). "Çocuk Olmak", *Çocukluk Mekanlarımız*, Çizgi, Konya, 27-32.
- Ermiyagil, M. S., Abbasoğlu, C., Gürçınar S. (2015). "Kentsel Mekanın Gelişiminde Çocuk Oyun Alanlarının Rolü: KKTC'de Yeni Kent Gönyeli Örneği", *İdealkent*, S.17, 12-45.
- Etiler, N. (2007). "Türkiye'de Çocuk Politikaları", *Toplum ve Hekim*, C.22, S.6, 402-408.
- Etli, P. D., Yamaçlı R. (2015). "Çocuklar İçin Sokakların Güvenlik Koşullarının İrdelenmesi: Eskişehir Odunpazarı Örneği", *Turkish Studies*, 10(15), 225-244.
- Gökmen, H. S. (2013). "Çocuk Dostu Kent Üzerine Stratejiler", *TMMOB 2. İzmir Kent Sempozyumu*, 821-829.
- Gül, E. D. (2012). "Ailelerin Çocuk Bahçelerine ve Çocuk Bahçelerindeki Materyallere Bakış Açılarının İncelenmesi", *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.21, S.3, 261-274.
- Koç, N., Tavşancıl E., Demir E. (2015). "Çocuk Dostu Şehir Girişimi ve Çocukların Gözüyle Ankara", *İdealkent*, S.17, 106-139.
- Postman, N. (1995). *Çocukluğun Yokoluşu*, İmge Kitabevi, Ankara.
- Sağım, E. (2015). (ed.). "Çocukluğum Özgürlük", *Çocukluk Mekanlarımız Çizgi*, Konya, 155-158.

Tandoğan, O. (2014). "Çocuk İçin Daha Yaşanabilir Bir Kentsel Mekan: Dünya'da Gerçekleştirilen Uygulamalar", *Megaron*, 9 (1):19-33.

Topsümer, F., Babacan E., Baytekin E. P.(2009), " Şehir ve Çocuk, Çocuk Dostu Şehir Girişiminin Şehir İmajına Katkısı", *İletişim Fakültesi Dergisi*, S.35, 5-20.

Onur, B., Güney N. (2004). *Türkiye’de Çocuk Oyun Alanları: Araştırmalar*, Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları no.12, Ankara.

Orak, Z. A. (2015). (ed.). "Uzak Zamanlar Yakın Mekanlar", *Çocukluk Mekanlarımız, Çizgi*, Konya. 173-176.

Özservet, Y. Ç. (2015). "Çocuk Dostu Belediyecilik", *İller ve Belediyeler*, C.1, 38-43.

Uysal, A. (2015). "Çocuk Coğrafyaları ve Çocukların Gündelik Mekanları", *İdealkent*, S.17, 46-61.

"Çocuk Haklarına Dair Sözleşme", <https://www.unicef.org/turkey/crc/cr23e.html>, erişim tarihi: 10.09.2017

Gündem: Çocuk, Türkiye Çocuk Politikası Çalıştay Sonuçları (2009). *Çocuk Hakları Tanıtma, Yaygınlaştırma, Uygulama ve Uygulamaları İzleme Derneği Yayınları:1*, Ankara.

Extended Abstract

The aim of the urban policies is to ensure the regular and planned growth of the city and develop livable cities which pursue the physiological and psychological needs of urban people. Balanced urbanization process that ensures economical development and social progress can only be provided in that way. Policy producers who must fit more and more people into the city with livable criterion are supposed to take into consideration all shareholders of the city in the process of urban policy determination. However; it is observed that children who constitute a great part of the population are usually ignored and not included in the process of policy planning.

Children policy is supposed to be tackled with all other policies that concern children and evaluated in a holistic way. As both being a part of today’s society and the future citizens, children feel that they belong in a space with the policies that consider the mand on which they make impressions in the process of determination. Ensuring the participation of children in the urban policies that concerns them is an important step towards the establishment of democracy and human rights culture in the society.

When it is mentioned local policies towards children, local authority’s outlook on children is supposed to be discussed to ensure that cities belong to children in real terms. Besides ensuring basic needs such as health, education, security, providing children the opportunity to live in a green environment, making a nonpolluted space, organizing cultural and social activities and ensuring children’s

attendance, create areas in which children play without constraints are supposed to be local authorities' first duties that come to mind. When it is viewed with in this frame, it is encountered with the definition of "child-friendly city" in the international legislation.

Child-friendly city , as a system that includes children in the process of policy determination, beyond considering children and serving for them, is a perception that is based on the united nations convention of the rights of the child. Child-friendly cities try to raise the awareness that of all living space, those in which children appear are also for children as much as they are for adults.

With in this frame, present city policies towards children are evaluated on the basis of provisions that ground on children of local authority legislation in the study. It is focused on game related parts of the child-friendly city phenomenon and emphasized two essential points. Playgrounds located in many points of a city for children are far from being places that liberate children. Playgrounds reveal being stucked, seem far from serving children with the structure far from standard creativity. As urban policies are designed, an effort has to be made for creating playgrounds that has been designed in a way supporting creativity, subsidised with a wide natural environment that ensures children spend productive and pleasurable moments.

The second point that is supposed to reflect into urban policies is to ensure that streets get full of children. Now being a child is defined as playing with something bought, not with each other, and consuming constantly. Rendering street children's belonging and making streets breathe again by supporting with other policies is one of the essential steps to be taken in the way of being child-friendly city. A policy that is intended to ensure this doesn't only remain as a children policy but it also forms a lot of related policies. A policy like this is going to be a part of health policy when considered issues like tablet pc/game addicted children, obesity based on inactivity; education policy because it is going to teach children how to socialize and daily life practice; security policy when considered people whose child play outside control and observe the street, culture policy with the dimension of handing down traditional children games from generation to generation.